

Egyházi Képviselő Tanács

E. K. Tanács június 28-án tartotta második negyedévi rendes gyűlését. Tárgyszorozatán szerepelt fontosabb ügyek: a megelőző ülés óta elnökileg elintézett ügyekről szóló jelentés; egyházunk képviselőinek beszámolója a hazai vallásfelekezetek jún. 21—23. napjain Bukarestben tartott békegyűléséről; egyházunk képvisellete az Unitárius Világszövetségének — IARF — Tokióban tartandó (júl. 26—aug. 2) XXV. Kongresszusán; a Missziói és Gazdasági Bizottság gyűléséről, valamint a Protestáns Teológiai Intézet doktori felvételi vizsgájáról szóló jegyzőkönyvek; végül folyó ügyek.

Lelkészi értekezletek

A második negyedévi lelkeszi értekezleteket a kolozs-tordai egyházkörben Nagyváradon jún. 5—6-án, a maros-küküllői egyházkörben Dicsőszentmártonban jún. 14—15-én, a székelykeresztúr-udvarhelyi egyházkörben Székelyudvarhelyen jún. 7—8-án és a sepsiszentgyörgyi egyházkörben jún. 14—15-én Árkoson tartották.

A közérdekű értekezlet tárgyát Kovács István: „Az életet választjuk, hogy éljünk, mind mi, mind a mi utódaink. A vallásfelekezetek hozzájárulása a béke és a népek közötti egyetértés támogatásában“ c. előadása képezte. A teológiai értekezlet dr. Szabó Árpád előadása alapján „Az ember természete és rendeltetése“ kérdésével foglalkozott. Az előadásokat számos hozzászólás követte.

A teológiai értekezlet keretében felolvasásra került a Missziói Bizottság általános jelentése az Egyház 1982. évi szolgálatáról. A lelkeszi értekezletek végén közigazgatási kérdéseket és folyó ügyeket beszéltek meg.

Püspöki vizitáció

Dr. Kovács Lajos püspök, a főtisztelendő asszony, András György előadótanácsos és Tana Ferenc főszámvevő kíséretében püspöki vizitációt tartott május 5 és június 24 között, a sepsiszentgyörgyi egyházkör valamennyi egyházközségében a következő sorrendben: Nagyszeben, Fogaras, Alsórákos, Datk, Olthévíz, Barót, Köpecbánya (leányegyházközség), Felsőrákos, Vargyas, Köhalom, Homoródjánosfalva, Daróc (leányegyházközség), Brassó, Kálnok, Bodok (leányegyházközség), Sepsikőröspatak, Árkos, Sepsiszentkirály, Szentivánlaborfalva, Kökös, Sepsiszentgyörgy, Nagyajta, Bölön, Úrmös és Bukarest (leányegyházközség). A vargyasi, kőhalmi és sepsiszentgyörgyi egyházközségekben, valamint a bukaresti leányegyházközségben jelen volt dr. Barabássy László főgondnok is. Az egyházkör részéről Májay Endre esperes és Szabó Sándor felügyelő gondnok vettek részt a vizitáció munkájában.

A meglátogatott egyházközségekben és filiákban istentiszteletet tartottak, melyen népes gyülekezet vett részt. A püspöki vizitáció számbavette az egyházközségek vallásérkölcsi életét, ingó és ingatlan javait; keblitanács és közgyűlés keretében értékelte az elért eredményeket és utasításokat adott egyes hiányosságok kiküszöbölésére.

A püspöki látogatás a sepsiszentgyörgyi egyházkörben eredményes munkát végzett, ösztönző és megelevenítő hatást gyakorolt a gyülekezetek vallásérkölcsi életére.

Lelkésznevelés

A II. félévi vizsgaszessziót a Protestáns Teológiai Intézetben május 29—június 29 között tartották meg.

Legátusi szolgálatot végeztek teológiai hallgatóink a húsvéti és pünkösti ünnepek alkalmával a különböző egyházközsegekben.

Felekezeti teológiai konferencia

A kolozsvár-napocai Protestáns Teológiai Intézet rendezésében május 17—18. napjain került sor a 43. felekezeti teológiai konferenciára, ortodox és protestáns egyházfők, vezető egyházi személyek, teológiai intézetek és szemináriumok tanárai, teológiai doktorok és doktorjelöltek, egyházi sajtó képviselői és meghívott vendégek részvételével.

A konferencia tematikája az Egyházak Világtanácsa Vancouver-i Nagygyűlése munkájának kiértékelése volt három előadásban: 1. *Az Egyházak Világtanácsa által a BEM (Baptism, Eucharist, Ministry — Kereszttség, Úrvacsora, Egyházi szolgálat) dokumentumban megvalósított teológiai konszenzus mérlege és távlatai* — előadó dr. Ioan Ică szebeni ortodox teol. professzor; 2. *A világ békéje és a társadalmi igazságosság az Egyházak Világtanácsa Vancouver-i Nagygyűlésének munkálataiban* — előadó dr. Lengyel Lóránd kolozsvár-napocai evangélikus teol. professzor; 3. *Az élet a maga teljességében és egységében* — előadó dr. Constantin Galeriu bukaresti ortodox teol. professzor.

Az előadások és a nagy számú hozzászólások konklúzióit a rektorok és prorektorok bizottsága összegezte, melyből az alábbi jelentős megállapításokat emeljük ki.

Az Egyházak Világtanácsa „Hit és Egyházszerkezet Bizottsága” által 1982-ben Limában összeállított BEM dokumentum egyedül álló ökumenikus teljesítmény, mely nagy lépést jelent az egyház egysége felé. A dokumentum alkalmasnak látszik arra, hogy a keresztiségről, úrvacsoráról és egyházi szolgálatról, a különböző vélemények megmutatásán túl, munkálja az egyetértést a hit központi elemeiről. Ugyanakkor ösztönző hatást gyakorol a kétoldalú teológiai dialógusok folytatására, amelyben a hazai egyházak is jelentős részt vállaltak.

A keresztény hit lényegéből következik, hogy az életet Isten ajándékának tartjuk. Ez a teológiai felismerés magában foglalja az egyházak s mindazok fokozott felelősségét, akik az élet védelmét és fejlesztését szolgálják. Az élet védelme, annak teljességében és egységében, azt igényli, hogy minden erőnket fordítsuk a világ, a tudomány és technika humanizálására, mert a tudás értelme csak az élet védelme és fejlesztése, nem pedig a halál eszközeinek a szolgálata.

A béke az igazság műve s egy jobb világ teljesebb életének a feltétele. Az egyházaknak az a kötelessége, hogy határozott és erőteljes cselekvéssel járuljanak hozzá a bizalom, enyhülés és együttműködés légkörének a megteremtéséhez, amely egy új erkölcsi világrend megvalósítását segítené elő. A hazai vallásfelekezetek hitelveik szellemében kötelességüknek tartják továbbra is támogatni népünk és államunk valamennyi kezdeményezését és akcióját az emberek és a nemzetek közötti együttműködés és a béke állandósítása érdekében.

A konferencia második napi programját „A romániai társadalmi és nemzeti, antifasiszta és antiimperialista felszabadító forradalom 40. évfordulójá”-nak szentelt előadás képezte, amelyet dr. Ștefan Pascu akadémikus tartott.

A 43. felekezeti teológiai konferencia ez alkalommal is tovább mélyítette és erősítette egyházaink ökumenikus együttműködését a béke védelmében és az ember szolgálatában.

Egyházközi választások

Április hónapban tisztújító választói közgyűlést tartottak valamennyi egyházközsegekben. Megbízásuk lejártával gondnokot, pénztárnokot, jegyzőt, egyháziakat, valamint a vallás-erkölcsi nevelési és gazdasági bizottsági tagokat választottak az 1985—87. évekre.

Rendes lelkési kinevezést kaptak:

Kiss Károly baróti lelkész április 1-től a medgyesi; *Kiss Alpár* lelkészjelölt április 1-től a baróti; *Várady Zoltán* lókodi s. lelkész május 1-től a kálnoki egyházközségbe.

■ *Lelkészbeköltő ünnepély.* Július 1-én tartották Kálnokon Várady Zoltán újonnan kinevezett lelkész beköltő ünnepélyét. Májay Endre esperes beköltő beszéde előtt Székely János kökösi lelkész olvasta fel a püspöki kinevező iratot. Ezután az új lelkész tartotta meg beköltő beszédét 2Kor 3, 5, 6 és 17. verse alapján. Az egyházkör nevében Török Áron sepsiszentgyörgyi lelkész üdvözölte az új munkatársat. Az egyházközség részéről köszöntők hangzottak el a férfiak, nők és gyermekek nevében. A helybeli református gyülekezet üdvözlését Erdélyi Zsombor lelképásztor tolmácsolta. A beköltő ünnepélyt szeretetvendégség követte.

■ *A segesvári egyházközség alapításának 100. évfordulóját* június 24-én ünnepelte meg. A Segesváron lakó unitáriusok 1884. április 15-én szervezkedtek leányegyházközséggé Raffaj Domokos újszékelyi lelkész vezetésével. Június 15-én már megtartották az első tiszteletet az evangélikus vártemplomban. Így kezdődött az egyházközség története, amelynek 100 éves múltja a gyülekezet hitűségéről, áldozatkészségéről, külső és belső gyarapodásáról tanúskodik. A segesvári leányegyházközség 1909-ben anyaegyházközséggé alakult át; első lelkésze a templomépítő Nagy Béla a jelenlegi lelkész — Nagy Ferenc — édesapja volt.

A nevezetes évfordulóról való ünnepélyes megemlékezés az esperesi vizsgálószéki istentisztelet keretében történt. Kolcsár Sándor esperes megnyitója után imát mondott Csongvai Attila körí jegyző; egyházi beszédet mondott dr. Erdő János főjegyző 1Kor 3,6, Kol 1,10 alapján; az egyházközség történetét ismertette Nagy Ferenc lelkész. A gyülekezeti tagok ének- és zeneszámokkal szerepeltek. Az ünnepély Inceffy Károly felügyelőgondnok záróbeszédével ért véget.

■ *Balázs Ferenc mészköi lelkész arcképét,* egyházunk megbízása alapján, elkészítette Balázs Péter, kolozsvár-napocai ismert festőművész. Az arckép leleplezése az Egyházi Képviselő Tanács június 28-i ülése után történt ünnepélyes keretek között. A kép a püspöki irodában nyert elhelyezést. Az arckép tiszteletdíját a lelkészek, teológiai tanárok és központi tisztviselők adományai fedezték.

■ *Az Angol Unitárius Egyház évi közgyűlését* Arthur Long elnökle alatt április 13—16. napjain a Brighton-i egyházközségben tartotta meg. A közgyűlés az Egyház jövő évi elnökének Helen Nicholson afiát választotta meg. A gyűlésen dr. Kovács Lajos püspök mint meghívott részt vett és egyházunk üdvözlését tolmácsolta.

■ *A Chicago-i Meadville/Lombard Teológiai Intézet* június 3-án tiszteletbeli doktori címmel tüntette ki Roy Smith afiát, az Angol Unitárius Egyház főtitkárát az unitárius vallás érdekében kifejtett munkásságáért.

■ *Az újzélandi anglikán egyház* eretnekségnek nyilvánította Dél-Afrika evangéliumellenes apartheid politikáját.

■ *Naponta 40 000 gyermek hal meg alultápláltság és járványok következtében a harmadik világ országaiban.* Az ENSZ gyermekvédő alapja, az UNICEF április végén Rómában konferenciát rendezett e tragikus jelenség orvoslásának lehetőségeiről.

■ *Az UNESCO közétette,* hogy a világon az írástudatlanok száma 889 millió, azaz a Föld lakosságának 27,7 százaléka. A 15 év feletti írástudatlanok száma évente 5 millióval növekszik. A jelentés szerint az analfabéták száma egyenes arányban növekedik Afrika, Ázsia és Latin-Amerika népeinek elszegényedésével.

ELŐFIZETOINK FIGYELMÉBE

A Keresztény Magvető előfizetési díja az 1984. évben belföldön és a szocialista országokban évi 100 lej, amelyet belföldön a lelkeszi hivatalok útján vagy közvetlenül az egyházi központban (3400 Cluj-Napoca, Lenin út 9) lehet kifizetni.

Magyarországi olvasók a Posta Központi Hírlapiroda külföldi előfizetési osztálya — Budapest VII. Lövölde tér 7 sz. — fiókjánál fizethetnek elő. A többi szocialista országokból a „ROMPRESFILATELIA“ sectorul export-import presă P.O. Box 12—201 telex 10376 prsfir, București, Calea Griviței nr. 64—66 címre kell fizetni.

Az előfizetési díj a nyugati országok részére 200 lej, amely összeg ugyancsak a „ROMPRESFILATELIA“ sectorul export-import presă P.O. Box 12—201 telex 10376 prsfir, București, Calea Griviței nr. 64—66 címre fizetendő.

Gefördert und Gesegnet. Die Kirche der Siebenbürger Sachsen und ihr lutherisches Erbe. Festschrift zum 500. Geburtstag D Martin Luthers, Hermannstadt 1983. 264. (Buzdítva és megáldva. Az erdélyi szászok egyháza és lutheránus öröksége. Emlékkönyvünk D. Luther Márton születése 500. évfordulójára. Nagyszében, 1983. 264. l).

Az emlékkönyv előszavában dr. Albert Klein püspök megállapítja, hogy az évforduló Luther Márton újraértékelésére indít. A nagy reformátor ugyanis az utóbbi öt évszázad szellemtörténetének legvitatottabb alakjai közé tartozik. Amíg tanítványai elismerték profétai tekintélyét, tanítását pedig „örök evangéliumnak” tartották, addig a római egyház az egyház egységének rombolóját látta. A felvilágosodás korában sokan úgy tisztelték, mint a vallásszabadság előfutárját. Az első világháború után fordítanak nagyobb figyelmet a reformátor tevékenységének objektív elbírálására.

Az emlékkönyv 17 tanulmányt közöl teológiai tanároktól és lelkészektől; ezek közül kiemelendőnek tartjuk a következőket. Wolfgang Rehner: *Luther Márton élete*; dr. Hermann Pitters: *Luther és a reformáció kezdete az erdélyi szászok egyházában; erdélyi kapcsolatok Wittenberggel a 16. század első felében*; dr. Christoph Klein: *Luther Márton megváltásról szóló tanításának horizontális dimenziója*; Dr. Hans Klein: *Honterus János Szentírás értelmezése*; dr. Paul Philippi: *Luther vitatott öröksége Wittenbergben és Brassóban; egy új dokumentum Titus Amicinusról*; Dr. Hermann Binden: *Simion Graf, egy segesvári lutheránus teológus életútja és munkássága*; dr. Christian Weiss: *Luther által használt egyes hagyományos szövegek c. tanulmánya.*

Az emlékkönyv eszmei mondanivalóját summázza dr. Hermann Pitters: *Rémények és perspektívák. A mi reformatori örökségünk és annak fontossága a jelen számára c. tanulmánya.* A szerző hangsúlyozza a lutheránus reformatori eszmények és a társadalmi élet közötti kapcsolatot az evangélikus egyház történetében. Luther erdélyi követői nem csinálhattak absztrakciót a társadalmi valóságokból. Tudatában voltak annak, hogy a keresztyén ember a világban él, itt van a helye, ahol hitét értékesíteni tudja, a szeretet cselekedetei által, embertársai és a társadalom életében. A lutheránus örökség ökumenizmusra indít és azt segíti elő; ugyanakkor nem csak arra kötelez, hogy közreműködjünk a jelen kérdéseinek megoldásában, hanem amint Isten akarja, perspektívákat nyit az evangélikus egyház jövőjét illetően.

Az emlékkönyv egy fontos dokumentum nemcsak az Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház hívei hanem mindazok számára is, akik meg akarják ennek az egyháznak a múltját ismerni és hozzájárulását az európai kultúra gazdagításához.

(—)

Hints Miklós: *Festett famennyezetek, faragott kapuk Aranyosszéken.* Korunk, 1983. 3. sz. 243—246.

Templomaink mennyezet-karzat-, valamint padelő festményeiről összefoglaló, egységes munka még nem jelent meg és nem is jelenhetett, mivel e tekintetben még az adatgyűjtésnél tartunk. A legjelentősebb és értékesebb közlések Kelemen Lajos, néhai egyházi főgondnokunk tollából jelentek meg. Ő felekezeti különbség nélkül a kezdeti mennyezetfestmények legértékesebbjeink tanulmányozására tekintett, a XV—XVI. századiakra (gogánváraljai, ádámosi stb.). Ilyen jellegű írásainak jelentős része megjelent 1977-ben a *Művészettörténeti tanulmányok* első kötetében. Tekintve, hogy még a fennmaradt tárgyi emlékek és adatok gyűjtésének idejét éljük, örömmel olvassuk Hints Miklós cikkét Aranyosszék mennyezetfestményeiről. Az általa ismertetett 7 templommennyezet közül 4 unitárius, ezeknek